

Własność intelektualna

Cytaty, parafrazy i prawo
autorskie

Język polski dla celów
akademickich 02.06.2014r.

Prawo autorskie - przepisy

- Ustawa o prawach autorskich i prawach pokrewnych (z dnia 04 lutego 1994r.)
- Prawo o szkolnictwie wyższym (z dnia 27 lipca 2005r.)
- Ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach naukowym i tytule naukowym w zakresie sztuki (z dnia 14 marca 2003r.)

Art. 1. Przedmiot prawa autorskiego

- Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).
- Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną.

KOMENTARZ

Nie dotyczy: metod i zasad działania; prac banalnych, oczywistych, powtarzalnych w pracy każdego specjalisty

Art. 4 Nie stanowią przedmiotu prawa autorskiego:

- 1) akty normatywne lub ich urzędowe projekty;
- 2) urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole;
- 3) opublikowane opisy patentowe lub ochronne;
- 4) **proste informacje prasowe.**

Art. 2. Utwory objęte prawem autorskim

- 1) **wyrażone słowem**, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (**literackie, publicystyczne, naukowe**, kartograficzne oraz programy komputerowe);
- 2) **plastyczne**;
- 3) **fotograficzne**;
- 4) lutnicze;
- 5) wzornictwa przemysłowego;
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
- 9) **audiowizualne (w tym filmowe)**.

Art. 15a prawa autorskie do pracy dyplomowej

Praca dyplomowa studenta

Uczelni w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli uczelnia nie opublikowała pracy dyplomowej w ciągu 6 miesięcy od jej obrony, student, który ją przygotował, może ją opublikować, chyba że praca dyplomowa jest częścią utworu zbiorowego.

Art. 34. Dozwolony użytek (korzystanie z utworów)

Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Podanie twórcy i źródła powinno uwzględniać istniejące możliwości. Twórcy nie przysługuje prawo do wynagrodzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 29. PRAWO CYTATU

1. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym wyjaśnieniem, analizą krytyczną, nauczaniem lub prawami gatunku twórczości.

2. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w podręcznikach i wypisach.

21. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w antologiach.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 i 21, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

KOPIA - dokładne powtórzenie wykonanego wcześniej dzieła.

CYTAT (łac. citatio, niem. Zitat)
– dosłowne przytoczenie czyichś słów.

POSTPRODUKACJA

REPLIKA - powtórne wykonanie utworu z możliwie wiernym odtworzeniem oryginału.

PARAFRAZA - swobodna przeróbka tekstu lub tłumaczenia, która rozwija lub modyfikuje treść oryginału, zachowując jednak jego zasadniczy sens.

KRYPTOCYTAT

Umieszczanie we własnej pracy fragmentów tekstów innego autorstwa z **nieprecyzyjnymi odnośnikami**, umieszczonymi w sposób uniemożliwiający właściwą ocenę zakresu wykorzystania wspomnianych tekstów.

PLAGIAT (łac. plagium - kradzież)

- JAWNY – przejęcie całości lub fragmentu cudzego utworu i opatrzenie go swoim nazwiskiem.
- UKRYTY (PLAGIAT INTERNETOWY) – przejęcie cudzego utworu (bez podania nazwiska autora) poprzez: „wtopienie” cudzych słów we własną narrację; odwzorowanie cudzego tekstu przy użyciu swoich wyrazów.

KONSEKWENCJE STOSOWANIA PLAGIATU: Ustawa o prawie autorskim

Art. 115: Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

KONSEKWENCJE STOSOWANIA PLAGIATU: Prawo o szkolnictwie wyższym, art. 214

- W razie podejrzenia popełnienia przez studenta czynu polegającego na przypisaniu sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu rektor niezwłocznie poleca przeprowadzenie **postępowania wyjaśniającego**.
- W razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez studenta przestępstwa rektor jednocześnie z poleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego może zawiesić studenta w prawach studenta do czasu wydania **orzeczenia przez komisję dyscyplinarną**.

KOMENTARZ: DECYZJĘ O NIEZALICZENIU PRZEDMIOTU
PODEJMUJE OSOBA PROWADZĄCA ZAJĘCIA

Art. 212. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z ostrzeżeniem;
- 4) zawieszenie w określonych prawach studenta na okres do jednego roku;
- 5) wydalenie z uczelni.**

KONSEKWENCJE STOSOWANIA PLAGIATU: unieważnienie dyplomu

- Art. 193 Organ właściwy, w drodze decyzji, **stwierdza nieważność postępowania w sprawie nadania tytułu zawodowego**, jeżeli w pracy stanowiącej podstawę nadania tytułu zawodowego osoba ubiegająca się o ten tytuł przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.
- art. 217 **Nie stosuje się przedawnienia** w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec studenta, któremu zarzuca się popełnienie plagiatu.

KONSEKWENCJE STOSOWANIA PLAGIATU:

Ustawa o stopniach naukowych, art.29

- Przesłankami do wznowienia postępowania o nadanie stopni doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora mogą być także, oprócz wymienionych w Kodeksie postępowania administracyjnego, ujawnione okoliczności wskazujące na to, że stopień doktora lub doktora habilitowanego albo tytuł profesora został nadany na podstawie **dorobku powstałego z naruszeniem prawa, w tym praw autorskich**, lub dobrych obyczajów w nauce.
- Rada właściwej jednostki organizacyjnej lub odpowiednio Centralna Komisja, w drodze decyzji, stwierdza nieważność postępowania w sprawie nadania tytułu lub stopnia, jeżeli w pracy stanowiącej podstawę nadania tytułu lub stopnia **osoba ubiegająca się o tytuł lub stopień przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.**

CYTAT A PARAFRAZA - ĆWICZENIE

Parafraza – swobodna przeróbka tekstu, która rozwija lub modyfikuje treść oryginału, zachowując jednak jego zasadniczy sens. Jest bliska stylizacji.

Treść w formie cytatu

Jak zauważa Marzena Miśków: „[...] chcemy podglądać śmierć z ukrycia, bo nie mamy ani odpowiedniego przygotowania, ani odwagi, by spojrzeć jej prosto w oczy. Chronimy się w bezpiecznym świecie wirtualnej przestrzeni, w gadżetach, akcesoriach [...]”¹.

1. M. Miśków, *(Nie)oswojona śmierć we współczesnej kulturze*, w: *Śmierć w zwierciadle humanistyki*, pod red. D. Gapskiej, Poznań 2013, s. 92.

Treść w formie parafrazy

Marzena Miśków w artykule o śmierci we współczesnej kulturze¹ zauważa, że nie jesteśmy przygotowani do tego, by „patrzeć śmierci prosto w oczy”, że chronimy się przed nią w świecie wirtualnym.

1. M. Miśków, (Nie)oswojona śmierć we współczesnej kulturze, w: Śmierć w zwierciadle humanistyki, pod red. D. Gapskiej, Poznań 2013, s. 92.